

A könyvtárpedagógiai program

Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és
Pályaválasztási Tanácsadó Intézet
A könyvtár-pedagógia módszertana

Tóth Viktória
2011.márc.23.

Könyvtár-pedagógiai program szabályozói?

„Az iskolai könyvtár az oktatási nevelési intézmény tanítási, tanulási médiatára, oktatási helyszíne és kommunikációs centruma. ... Az önálló ismeretszerzés elsajátítása érdekében tantervi program szerint szervezi és a nevelőtestülettel együttműködve valósítja meg a tanulók könyvtárhasználati felkészítését. ... lehetőséget kínál ... csoportos és egyéni tanulási technikák, módszerek elsajátítására, a személyiség komplex és differenciált fejlesztésére.” (Dán K.)

Kt. 8/A. § (2), 44.§(1)

Az iskolában a nevelő-oktató munka a pedagógiai program alapján folyik. A pedagógiai program magában foglalja a nevelési programot és a helyi tantervet, továbbá a szakképzésben részt vevő iskolákban a szakmai programot.

11/1994.(VI.8.)MKM rend. 6/c.§(1)

Az iskolai könyvtár az iskola pedagógiai tevékenységéhez, nevelő-oktató munkájához... könyv és könyvtárhasználati ismeretek oktatását biztosító szervezeti egység.

Az iskola és könyvtárának működését szabályozó dokumentumok

ISKOLA

- Alapító okirat
- Helyi pedagógiai program
- Helyi tanterv
- SZMSZ – intézményi
- Házi rend
- Minőségirányítási program
- Éves munkaterv
- Munkaköri leírás

KÖNYVTÁR

- Könyvtár-pedagógiai program
- Könyvtárhasználati tanterv
- SZMSZ – könyvtári gyűjtőköri szabállyal
- Könyvtárhasználati rend
- Munkaterv
- Munkaköri leírás

Könyvtár-pedagógiai program szabályozói - KT I.

Kt. 45.§(2), 46.§(2), 48.§

48. § (1) Az iskola pedagógiai programja meghatározza:

- a) az iskola nevelési programját, ennek keretén belül
- az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelveit, céljait, feladatait, eszközeit, eljárásait,
 - a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos
 - a közösségfejlesztéssel kapcsolatos
 - beilleszkedési, magatartási nehézségekkel kapcsolatos
 - a tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységet
 - tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásával kapcsolatos
 - szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet ...
 - pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök, felszerelések jegyzékét
 - szülő, tanuló, iskola együttműködési formáit, fejlesztési lehetőségeit

Könyvtár-pedagógiai program szabályozói? - KT II.

b) az iskola helyi tantervét:

- egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozásokat, óraszámokat, tananyagot, követelményeket
- alkalmazott tankönyvek, segédletek kiválasztásának elveit
- magasabb évfolyamra lépés feltételeit
- beszámolás, számonkérés formáit, követelményeit
- moduláris oktatás esetén a modulok értékelését, minősítését
- középszintű érettségi vizsga témaköreit

Könyvtár-pedagógiai program szabályozói? - KT III.

Közzoktatási törvény + iskolahasználók igényei

NAT 2007, kerettantervek

□ Pedagógiai program: nevelési program helyi tanterv könyvtári, könyvtárpedagógiai vonatkozásai	□ kiemelt fejlesztési feladatok □ kulcskompetenciák □ műveltségi területek fejlesztési feladatai □ könyvtárpedagógiai vonatkozásai

egységes rendszerbe,
egységes szerkezetbe foglalva = könyvtárpedagógiai program

Könyvtárpedagógiai program jellemzői

Alapja:

- könyvtári helyzetelemzés (iskolai kv., tágabb környezet, könyvtári kapcsolatok, aktuális állapotok) → realitás
- fejlesztési koncepció → fejlesztő hatás

a könyvtárpedagógiai program:

nevelési program + helyi tanterv

**reális, fejlesztő hatású, tömör, konkrét, egyértelmű
számon kérhető, ellenőrizhető**

Könyvtárpedagógiai program elemei

Nevelési program

- alapelvek, értékrendszer
 - célrendszer
 - követelményrendszer
 - tevékenységrendszer (tanórai, tanórán kívüli szervezeti formák, keretek, eljárások)
- azaz
- a könyvtárhasználati képességek, attitűdök, ismeretek fejlesztése által elsajátítandó értékek
 - az iskolai könyvtár pedagógiai céljait meghatározó nevelési feladatok, tényezők
 - tehetséggondozást, felzárkóztatást (szociális hátrányok, beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek felszámolását) támogató, gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos kvtpedagógiai tevékenységek
 - személyiség és közösségfejlesztéssel kapcsolatos tev.
 - tanórán kívüli foglalkozások könyvtár-pedagógiai kapcsolatai
 - könyvtártípusokkal való együttműködés formái

Könyvtárpedagógiai program elemei

Könyvtárhasználati helyi tanterv

- A nevelési programban megfogalmazottak megvalósításának tartalmát, kereteit tartalmazza.
- Célok – követelmények – fejlesztendő képességek – tevékenységek évfolyamokra bontva.
- Fogalmi háló – az iskolafokozatnak megfelelően

részei:

- **alapozó könyvtárhasználati ismeretek** – célismeret (dokumentum, könyvtárismeret) befogadó tárgyak, tananyag (ismeret, képesség, attitűd), óraszám érettségi témakörök
- **könyvtárhasználati keresztanterv** - eszköztudás (szellemi munka technikája) az egyes műveltségterületek / tantárgyak könyvtárhasználati szakóráinak rendszere

tananyag évfolyamokra, óraszámra lebontva
egymásra épülő rendszerbe szervezve!

Könyvtárpedagógiai program elemei

azaz

mikor, mit kell a tanulóknak / pedagógusoknak tenni /teljesíteni

- a könyvtárhasználati ismeretek tanításával kapcsolatos iskolai célok
- a könyvtárhasználati célismeretek, eszköztudás tanításával-tanulásával kapcsolatos tervek, feladatok évfolyamonként
- a célismeretek befogadó tárgyainak, a ráfordítható óraszámok megnevezése
- a könyvtárhasználati eszköztudásra építő tantárgyak megnevezése, óraszámok
- a könyvtárhasználati módszer- és eszközrendszer, tanulói tevékenységek meghatározása évfolyamonként
- szervezeti formák
- fejlesztendő kompetenciák
- A tananyag: fogalmak, összefüggések, képességek, készségek, attitűdök meghatározása évfolyamonként – spirális fejlesztés
- szemléltetési, tanulási-tanítási eszközök, módszerek
- részletes követelmények évfolyamonként
- értékelés
- továbbhaladási követelmények

Felhasznált irodalom

- Melykóné Tózsér Judit: Készítsünk könyvtárhasználati helyi tantervet! Korszerű könyvtár F1.4 p.1-42. 2006.nov.
- Melykóné Tózsér Judit: Könyvtár-pedagógiai program az iskolában. Korszerű könyvtár F1.1 p.1-26. 2006.febr.